

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler: Kristin Skurtveit

Telefon: 91308763

Seksjon:

Vår referanse: 16/13260

Deres referanse:

Vår dato: 23.11.2016

Deres dato:

Att:

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE EKSPERTGRUPPENS RAPPORT OM PLIKTSYSTEMET – LEVERINGSPLIKT, BEARBEIDINGSPLIKT OG AKTIVITETSPLIKT FOR NOEN FARTØY MED TORSKETRÅLTILLATELSE

Vi viser til departementets oversendelse 12. oktober 2016 av rapport fra ekspertgruppe nedsatt av Nærings- og departementet. Rapporten gjelder vurdering av leveringsplikten, bearbeidingsplikten og aktivitetsplikten for noen fartøy med torsketrållatelse. Høringsfristen er satt til 23. november 2016.

1 INNLEDNING

I forbindelse med at det er foretatt en vurdering av sjømatindustriens rammevilkår har Stortinget bedt regjeringen om å sette ned en kommisjon som skal vurdere pliktsystemet samlet. Regjeringen nedsatte i mai 2016 en ekspertgruppe (kommisjon) som skulle se på økonomiske, juridiske og samfunnsmessige sider ved innstramning, oppheving og justering av pliktsystemet samt eventuelle andre modeller. Målet var å finne frem til konkrete anbefalinger som ivaretar intensjonen bak pliktene. Ekspertgruppen har tolket mandatet slik at de hensyn som skal ivaretas er hensyn til økonomisk lønnsomhet, bosetting og sysselsetting, men også hensynet til at fiskeressursene primært skal utnyttes av og for kystbefolkningen i Nord-Norge.

Ekspertgruppen har nå fremlagt sin rapport og anbefaler en modell basert på at samtlige punkter nedenfor oppfylles:

- Avvikle tilbudsplikten (leveringsplikten)
- Avvikle bearbeidingsplikten
- Avvikle aktivitetsplikten mot en forholdsmessig avkortning i kvotefaktorer
- Avkortede kvotefaktorer legges i en statlig kvotebeholdning som auksjonerer ut kvoter til industrien på land.

- Overskuddet fra auksjonsordningen plasseres i et næringsfond som kommer kystsamfunnene til gode.

Nedenfor følger først en oversikt over rettslig grunnlag for pliktsystemet og deretter våre merknader.

2 RETTSLIG GRUNNLAG FOR PLIKTENE

Retten til å eie fiskefartøy er i dag regulert i lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Deltakerloven regulerer hvem som har adgang til å drive ervervsmessig fiske og fangst med norske fiskefartøy. Deltakerlovens formål er i henhold til § 1:

- Å tilpasse fiskeflåtens fangstkapasitet til ressursgrunnlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressursene.
- Å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen og gjennom dette trygge bosettingen i kystdistriktene.
- Å legge til rette for at høstingen av de marine ressursene fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Loven stiller krav om ervervstillatelse for fartøyeier for å drive ervervsmessig fiske og fangst (§ 4) og krav om spesiell tillatelse (konsesjon) for å nytte havfiskefartøy til fiske og fangst (§ 12). I medhold av § 12 er det fastsatt forskrift om spesielle tillatelser til å drive fiske (konsesjonsforskriften av 13. oktober 2006) og forskrift om leveringsplikt for fartøy med torsketrållatelse av 12. september 2003.

Et av vilkårene for tildeling av ervervstillatelse er at vedkommende må ha drevet ervervsmessig fiske og fangst i en viss tid. Det følger av § 6 første ledd at *«ervervstillatelse kan bare gis til den som har drevet ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de fem siste årene og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket.»* Etter § 6 tredje ledd er det imidlertid gitt adgang til å dispensere fra aktivitetskravet i særlige tilfeller, når *«næringsmessige eller regionale hensyn tilsier det»*. Hensynet til sysselsetting og bosetting langs kysten, herunder behovet for råstoff til mottaks- eller foredlingsanlegg på land i Norge er hensyn som har hatt betydning for spørsmålet om dispensasjon fra aktivitetskravet. Dispensasjoner til Havfisk ASA er gitt ut fra slike hensyn. Tildeling av ervervstillatelse ved dispensasjon fra aktivitetskravet gis av Nærings- og fiskeridepartementet. I forbindelse med dispensasjonen til Havfisk ASA er det i tilknytning til ervervstillatelsen og torsketrållatelsen satt vilkår om aktivitetsplikt i forhold til bestemt virksomhet og leveringsplikt (tilbudsplikt) til bestemte anlegg eller anlegg i regioner.

Etter deltakerloven tildeles tillatelse til å drive ervervsmessig fiske og fangst (ervervstillatelse) og spesiell tillatelse (konsesjon) til fartøyets eier (juridisk eller fysisk person) for et bestemt fartøy jf. § 4 og § 15 i deltakerloven. Vedtak om tildeling av ervervstillatelse og spesiell tillatelse samt eventuelle vilkår knyttet til tillatelsen er rettet mot fartøyeier.

Dispensasjon fra aktivitetskravet er gitt for å sikre hvitfiskindustrien jevn tilgang til råstoff gjennom hele året og derigjennom sikre bosetting og sysselsetting. Dersom pliktsystemet oppheves vil grunnlaget for gitte dispensasjoner falle bort. I den grad nåværende eiere av fartøy med torskestråltillatelse med leveringsplikt ikke tilfredsstiller kravene til aktivitet i deltakerloven skulle derfor tillatelsene i utgangspunktet tilbakekalles, jf. § 11 i deltakerloven.

En beslutning om opphevelse av leverings-, bearbeidings- og aktivitetsplikten vil være en avgjørelse som tas av myndighetene og innebærer ikke noe brudd på regelverket fra fartøyeiers side. Det stilles i forvaltningsloven strenge krav til omgjøring av tidligere vedtak til skade for parten. Av hensyn til den tråldriften som det er investert i og som har vært drevet over lang tid, finner Fiskeridirektoratet ikke grunnlag for som et alternativ, å foreslå at ervervstillatelser og torskestråltillatelser trekkes tilbake etter en eventuell oppheving av pliktene. I forbindelse med en eventuell oppheving av pliktene må fartøyeier i vedtaks form gjøres oppmerksom på forutsetningene for videre drift.

3 FORSLAG OM Å AVVIKLE LEVERINGSPLIKTEN

Ekspertgruppens forslag

Ekspertgruppen anbefaler å avvikle leveringsplikten (tilbudsplikten). Det vises til at slik plikten fungerer i dag har den liten effekt og dermed liten reell verdi for fartøyer, industri og samfunn. For noen trålere er den (negative) verdien meget lik null, slik at disse fartøyene ikke vil tjene på at plikten oppheves. Dermed er det heller ikke noe grunnlag for avkortning av deres kvoter. Plikten bør derfor oppheves uten noen form for oppgjør. Det vises videre til at de administrative besparelsene for forvaltningen vil være betydelige og at pliktens intensjon om å tilføre råstoff til industrien i nord videreføres gjennom etablering av en auksjonsordning der industrien får tilgang på kvotefaktorer som leies ut til fiskeflåten.

Fiskeridirektoratets vurdering

Leveringsplikten innebærer i dag en plikt til å tilby 80 % av fartøyets fangst av torsk og 60 % av fartøyets fangst av hyse til enten bestemte navngitte anlegg, til anlegg på bestemte steder eller til anlegg innen bestemte regioner, jf. § 4 og § 3 i forskrift av 12. september 2003 om leveringsplikt for fartøy med torskestråltillatelse. Dersom den eller de fiskeindustribedriftene som er tilgodesett i konsesjonsvilkårene ikke kjøper

fangsten, skal fartøyets fangst leveres innenfor den region som vedkommende tilgodesette fiskeindustribedrift, tilgodesette sted eller større geografiske område ligger i. Region er nærmere definert i § 3. Først når ingen i regionen vil kjøpe råstoffet, kan det omsettes fritt.

Vilkår om leveringsplikt er knyttet til det enkelte fartøy sin torsketrållatelse og eventuelle strukturkvote i torsketrålfisket og fastsettes når det gis dispensasjon fra aktivitetskravet i deltakerloven i forbindelse med søknad om ervervstillatelse eller endring av eiersammensetningen.

Vilkårene er satt for å sikre hvitfiskindustrien jevn tilgang til råstoff gjennom hele året, ikke minst i den perioden kystfiskeflåten ikke leverer. Målsettingen er å sikre opprettholdelse av industrien og derigjennom sikre sysselsetting og bosetting i bestemte fiskeriavhengige områder. Dette samsvarer med formålet i § 1 i deltakerloven om å legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Både trålere med lokalt eierskap og trålere eiet av industrien har de senere årene funnet det stadig mer lønnsomt å fryse fisken om bord og/eller levere fisk til andre bedrifter og regioner enn det som var ment da trållatelsene i sin tid ble gitt. En god del av fangstene går via fryselager for så å bli sendt til produksjon et annet sted. Industrien som fartøyene skulle levere til har derfor manglet råstoff. Leveringsplikten i form av en tilbudsplikt har derfor ikke vært effektiv nok til å sikre tilstrekkelige leveranser til enkeltbedrifter og spesielt til Finnmark.

Fiskeridirektoratet kontrollerer årlig om trålerne med leveringsplikt har tilbudt fangsten i tråd med leveringsvilkårene. I den sammenheng utarbeides det en rapport til departementet om kontrollene som har vært gjort og resultatet av disse. Kontrollene viser at fangstene i hovedsak blir tilbudt som forutsatt, men at det også er rederi som bryter vilkårene. Det blir sanksjonert i forhold til disse. Brudd på leveringsvilkår har hittil vært sanksjonert med midlertidig tilbakekall av ervervstillatelse i medhold av § 11 i deltakerloven. Tilbakekall har vært gjort for et svært begrenset tidsrom og det har vært reist spørsmål ved om dette har vært en effektiv sanksjonsform. Det er også gitt advarsler til rederi.

Kontroll av leveringsplikten krever en del arbeid for rederiene, salgslagene og Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratets bidrag anslås til et halvt årsverk. Noe av grunnen til at kontrollen kan være arbeidskrevende er at leveringsplikten ikke alltid kan knyttes til fangst fra fartøyet som er pålagt de enkelte leveringsvilkår. Årsaken til dette er at en del av fartøyene som er pålagt leveringsplikt er gitt anledning til å oppfylle plikten med andre fartøy. Kontrollen kompliseres videre av at flere torsketrålere benytter slumpfiskeordningen, og flere fartøy fisker og leverer derved i henhold til individuelle leveringsvilkår som er pålagt andre fartøy sine tillatelser.

Fiskeridirektoratet ga i sin høringsuttalelse til NOU 2014:16 Sjømatindustrien uttrykk for følgende:

«Leveringsplikten i form av tilbudsplikt har ikke bidratt til å nå målet om jevn tilgang av råstoff for videre bearbeiding. Dette skyldes delvis at en del av det fryste råstoffet videreselges fra den tilgodesette bedriften og foredles andre steder. Det kan derfor reises spørsmål om ordningen lenger er hensiktsmessig.

På bakgrunn av utviklingen i fiskeindustrien, innbefattet konkurransesituasjonen og globaliseringen av råstoffmarkedet for frossen hvitfisk, deler Fiskeridirektoratet utvalgets syn på at leverings- aktivitets- og bearbeidingsplikten ikke lenger er hensiktsmessig og bør avvikles.»

Fiskeridirektoratet støtter ekspertgruppens forslag om at leveringsplikten avvikles.

4 FORSLAG OM Å AVVIKLE BEARBEIDINGSPLIKTEN

Ekspertgruppens forslag

Ekspertgruppen foreslår å avvikle bearbeidingsplikten. Det vises til at bearbeidingsplikten er den minst funksjonelle delen av pliktsystemet. Den medfører administrative kostnader, og etterlevelse av bearbeidingsplikten er i seg selv umulig å kontrollere. Bearbeidingsplikten virker direkte mot pliktsystemets intensjon, og medfører negative økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser. Avvikling av bearbeidingsplikten vil skje som en følge av avvikling av tilbudsplikten.

Fiskeridirektoratets vurdering

Krav om bearbeiding av deler av den leveringspliktige torskefangsten ble innført ved Kgl. Res. av 22. desember 2006 for å sikre at bedrifter som var tilgodesett med leveringspliktig råstoff og som kjøpte dette, også bearbeidet råstoffet. Bearbeidingsplikten ble begrenset til 70 % av leveringspliktig torsk.

Fiskeridirektoratet startet i 2008 kontroll av bearbeidingsplikten og innhentet opplysninger om bearbeiding av leveringspliktig fangst for året 2007. Det fremlagte materialet viste seg imidlertid å være av så dårlig kvalitet at det ikke var mulig å entydig knytte fangster av torsk som var kjøpt i henhold til bestemmelsene om leveringsplikt, til de ferdige produktene.

Tilfredsstillende systemer for generell sporing av hvitfisk gjennom produksjon og salg er foreløpig ikke etablert, og Fiskeridirektoratet har i forståelse med departementet ikke villet pålegge fiskeindustribedrifter å opprette egne sporingssystemer utelukkende med sikte på kontroll av bearbeidingsplikt.

Fastsettelse av nærmere bestemmelser om kontroll av bearbeidingsplikten har derfor blitt satt på vent til det er etablert tilfredsstillende systemer for reell sporing av hvitfisk gjennom kjøp, produksjon og salg. Bedriftenes plikt til å bearbeide fangsten er likevel uendret og det er meldt til næringen at kontroll vil kunne foretas uten at det er fastsatt egne forskrifter om gjennomføring av kontrollen. Bedriftene må derfor ta vare på relevant dokumentasjon og tilrettelegge for at en eventuell kontroll skal kunne gjennomføres. Så langt vi kjenner til vil det ennå kunne ta tid før næringen har på plass et tilfredsstillende system for å følge den leveringspliktige fangsten gjennom alle ledd.

En god del av fangstene går via fryselager for så å bli sendt til bearbeiding et annet sted. Flere anlegg i Finnmark kan heller ikke nyttiggjøre seg fryst råstoff for videre bearbeiding pga. manglende tningsanlegg.

Bearbeidingsplikten fremstår som lite hensiktsmessig og Fiskeridirektoratet er enige med ekspertgruppens forslag om at bearbeidingsplikten bør avvikles.

5 FORSLAG OM Å AVVIKLE AKTIVITETSPLIKTEN - VALG AV KOMPENSASJONSORDNING

Ekspertgruppens forslag

Ekspertgruppen foreslår å avvikle aktivitetsplikten mot forholdsmessig avkortning av kvotefaktorer. Det vises til at aktivitetsplikten fører til en samfunnsøkonomisk ineffektiv tilpasning for aktøren den påligger; Havfisk ASA. Det vises videre til at oppheving av aktivitetsplikten vil åpne for at Havfisk ASA og Norway Seafoods AS kan rasjonalisere sin drift. Det vises også til at avvikling av plikten vil ha stor verdi for selskapet, og bør skje mot en forholdsmessig avkortning av kvotefaktorer.

Ekspertgruppen uttaler at «Et oppgjør i penger vil gi store inntekter å fordele til kystsamfunnet, men oppfyller ikke forventninger til at fiskeressursene bør tilfalle kystsamfunnet. Et oppgjør i kvotefaktorer kan tilfredsstillende ønsket om at fiskeressursene i større grad bør tilfalle kystsamfunnet, men reiser spørsmål om hvordan kvotefaktorene skal omfordeles for å komme fellesskapet til gode.»

Ekspertgruppen mener at en oppgjørsform i form av kvotefaktorer vil være den mest egnede. Den gir en bedre samfunnsøkonomisk fordeling av fisk, mer til kystflåten og foredlingsindustrien. Det vises videre til at den løsningen også ivaretar ønsket om at mer av fiskeressursene kan tilfalle kystsamfunnet og er i den forstand en løsning som kan oppfattes som rettferdig.

Ekspertgruppen ser for seg at omfordeling av kvotefaktorer kan skje på tre alternative måter:

- Fordele kvotene til kystflåten og mellom gruppene etter dagens fordelingsnøkler
- Auksjonere til fiskefartøy i passende pakker – pakker utlyses på visse betingelser; leveranse i en gitt periode, til et gitt anlegg eller en gitt region.
- Auksjonere til industrien i passende pakker – industrien leier ut sin del til kystfartøy uti fra behov.

For best mulig å ivareta intensjonen bak pliktsystemet om en utjevning av sesongvariasjonene går ekspertgruppen inn for tredje alternativ; at kvotene auksjoneres ut til industrien i form av passende «pakker». Auksjonsordningen innebærer at det enkelte anlegg vil kunne leie retten til visse kvanta fisk, og leier dette videre til de fartøyene som kan tilfredsstille anleggets krav til leveranser, tidspunkt, kvalitet. Det vises til at industrien derved får kontroll over deler av sin råstofftilgang på en bedre måte enn via dagens manglende trålleveranser. Videre vises det også til at bedrifter som gis muligheter til å bidra i en slik auksjon må ha nødvendige fasiliteter for produksjon og faktisk drive med produksjon i hele leieperioden, herunder må ferskfismpakking aksepteres.

Nærmere om aktivitetsplikten

Aktivitetsplikten fremgår av de såkalte industrivilkårene rederiene har for den enkelte torsketråltillatelse for det enkelte fartøy. Disse ble fastsatt i forbindelse med at det ble gitt dispensasjon fra aktivitetskravet i deltakerloven. I vilkårene presiseres det at torsketråltillatelsen som er tildelt et selskap er knyttet til bestemt industrivirksomhet og at en eventuell nedleggelse eller reduksjon av industrivirksomheten vil kunne medføre at ervervstillatelsen og torsketråltillatelsen kan bli trukket tilbake. Vilket skal sikre sammenhengen i eierskap mellom fartøy og industrivirksomhet, samt sikre et visst nivå på foredlingsaktiviteten. Industrivilkåret fordrer aktivitet uavhengig av om anlegget tar imot leveringspliktig råstoff eller ikke. For ikke å komme i konflikt med industrivilkåret må foredlingsaktiviteten, dersom det ikke kjøpes leveringspliktig råstoff, opprettholdes med råstoff fra andre kilder. Dette fremgår blant annet av brev av 13. april 2012 fra Fiskeri- og kystdepartementet vedrørende Aker Seafoods ASA (nå Havfisk ASA) sin aktivitet i Kjøllefjord.

Aktivitetsplikten bidrar til en viss grad til å opprettholde fiskeindustrien i kystsamfunnene. Det vil imidlertid være industriens samlede inntekter og kostnader som vil være avgjørende for om lønnsom drift kan påregnes. Havfisk ASA er i dag det eneste selskapet med aktivitetsplikt og har via sine datterselskap Nordland Havfiske AS, Finnmark Havfiske AS og Hammerfest Industrifiske AS aktivitetsplikt knyttet til landanlegg i Stamsund i Vestvågøy kommune, Melbu i Hadsel kommune,

Hammerfest i Hammerfest kommune, Storbukt i Nordkapp kommune, Kjøllefjord i Lebesby kommune og Båtsfjord i Båtsfjord kommune. Andre rederi har fått fritak fra aktivitetsplikten av departementet etter å ha inngått avtaler med kommunen aktivitetsplikten var knyttet til. Nergård AS har eksempelvis etter søknad til departementet fått opphevet aktivitetsplikten knyttet til Bø. Det er imidlertid ikke gjort noen endringer i leveringsvilkårene som tilgodeser Nergård-gruppens anlegg i Bø.

Fiskeridirektoratets vurdering

Ekspertgruppen legger til grunn at en auksjonsordning vil ivareta de hensyn som lå til grunn for leverings- og aktivitetsplikten; å sikre jevn tilførsel av råstoff til hvitfiskindustrien gjennom hele året. Målsettingen deres er derved å sikre opprettholdelse av industrien og derigjennom sikre sysselsetting og bosetting i bestemte fiskeriavhengige områder.

Fiskeridirektoratet vil vise til følgende:

Det er en utfordring for hvitfiskindustrien å få tilgang til ferskt råstoff gjennom hele året, spesielt om høsten. Torskefisket preges av naturlige sesongvariasjoner som påvirker tilgangen på råstoff. For leveranser fra kystflåten vil også værforhold og tilgjengelighet påvirke i hvilken grad de får fisket og derved levert til bedriftene. Det er i dag satt i verk flere tiltak for å sikre en bedre sesongutjevning: levendelagring av torsk (kvotebonus) og ferskfiskordningen. Fiskeridirektoratet har tidligere uttalt at særlig ferskfiskordningen fungerer godt for at industrien skal ha tilgang på råstoff.

Et forslag om kompensasjonsordning ved avsetning av et kvantum torsk/hyse som skal fiskes kystnært av kystflåten, vil i stor grad innebære beskatning av kysttorsken. Kysttorskbestandene har over lang tid vært i dårlig forfatning og det er i den forbindelse utarbeidet en gjenoppbyggingsplan for kysttorsk nord for 62°N. Det internasjonale råd for havforskning (ICES) har vurdert gjenoppbyggingsplanen å være i tråd med en føre-var tilnærming, forutsatt at den følges opp med nødvendige tiltak. Det følger av punkt 8 Kysttorsk i sak 7/2016 for reguleringsmøtet at gjenoppbyggingsplanens mål om redusert fiskedødelighet ikke er oppnådd. Det fremgår videre at «*Dersom fiskedødeligheten skal ned på det nivået gjenoppbyggingsplanen forutsetter, vil det kreve adskillig strengere tiltak enn det som følger av gjeldende regulering.*»

For å beskytte kysttorskbestandene vil eventuelle økte fangster i andre halvår derfor måtte hentes lenger til havs og derved kreve større fartøy. På grunn av avstanden til land vil imidlertid slike fangster neppe oppfylle strenge krav til kvalitet i ferskfiskmarkedet og økt omfang av ombordfrysing er i så fall ikke utenkelig.

Det vil etter vår vurdering derfor være vanskelig å oppfylle intensjonen om levering av fersk torsk. En løsning som innebærer økt press på kysttorskene vil ikke være biologisk bærekraftig. Fiskeridirektoratet vil derfor ikke støtte en slik løsning.

Når målet om fersk levering også om høsten ikke kan oppfylles uten økt press på kysttorskene, kan alternativet til ekspertgruppens modell være å inngå avtale med konsesjonshavere om å betale seg fri fra forpliktelsene. En pengeløsning har vært brukt i flere tilfeller hvor rederier har kjøpt seg fri fra aktivitetsplikten. Nergård AS hadde tidligere også aktivitetsplikt noen steder, men har i forståelse med, og etter avtale med kommunene der anleggene ligger blitt fritatt fra plikten. Departementet har i den anledning opphevet aktivitetsplikten.

Dersom aktivitetsplikten skal kompenseres i form av penger kan dette gjøres som en engangssum eller en årlig innbetaling. Dersom en går inn for en engangssum vil dette kunne gi en større handlefrihet i forhold til prosjektets størrelse. Pengene kan settes i et næringsfond med formålsparagraf og klare retningslinjer for hvordan pengene skal kunne brukes.

Det opplyses i rapporten at midler fra tidligere utkjøp har gått til kommuner, enten direkte eller gjennom eierskap i selskap som forvalter midlene. Det opplyses videre at kommunene i all hovedsak har investert midlene i fiskerirelaterte tiltak, men med vekslende hell. Ekspertgruppen mener et generelt næringsfond som ikke er øremerket spesifikke sektorer, men som skal fremme innovasjon, næringsutvikling, bosetting og kultur i kystsamfunn vil være et godt virkemiddel for å omfordele de verdier som skal realiseres.

Bosetting og sysselsetting i fiskeriavhengige områder vil kunne bli påvirket dersom industribedriftene etter en oppheving av pliktene ikke får nok råstoff til å drive lønnsomt og deretter må legge ned bedriften. For å oppnå intensjonen med et næringsfond bør det etter vår vurdering fastsettes en klar formålsparagraf og gis klare retningslinjer om vilkår for fordeling av midlene. For å sikre bosetting og sysselsetting vil det etter oppheving av aktivitetsplikten være naturlig at de samme kommunene som tidligere har vært tilgodesett med råstoff tilgodeses med midler fra et næringsfond.

Et sentralt spørsmål er hvordan fondet skal forvaltes. Fond av denne typen er i dag normalt underlagt folkevalgt styring i kommune eller fylkeskommune.

Fiskeridirektoratet vil foreslå at det opprettes et kommunalt fond tilknyttet den enkelte kommune hvor de tidligere tilgodesette anlegg ligger.

Fiskeridirektoratet støtter forslaget om å avvikle aktivitetsplikten, men anbefaler en kompensasjonsordning i form av penger.

Under forutsetning av at departementet likevel velger en løsning hvor en andel kvotefaktorer avkortes fra fartøyene med aktivitetsplikt og deretter omfordeles vil Fiskeridirektoratet bemerke følgende:

Ved innføring av en auksjonsordning hvor «eierskapet» til kvoten skal være knyttet til industrien alene og ikke til fartøy/spesiell tillatelse/eier som deltakerloven forutsetter, må hjemmelsgrunnlaget avklares. Koblingen mellom eier, fartøy, tillatelse og kvote har til nå vært en sterk kobling.

Ved en eventuell avkortning må det vurderes hvordan dette skal løses rent praktisk. Det må vurderes om det er strukturkvotene av torsk/hyse som skal avkortes eller «grunnkvoten» knyttet til fartøyenes torskestråltillatelse. Å avkorte «grunnkvoten» vil ramme Havfisk ASA alene. Når det gjelder strukturkvotene er disse tidsavgrenset til 20 eller 25 år avhengig av tildelingstidspunktet. Ved bortfall av strukturkvotene skal summen av disse forutsetningsvis tilfalle torskestrålggruppen som helhet. Avkortning av strukturkvotene og omfordeling til kystflåten enten via en direkte tildeling eller «leie» fra industrien vil innebære at torskestrålggruppen som helhet, og ikke bare Havfisk ASA vil få et lavere kvotegrunnlag enn forventet. Resultatet vil derved være forskjellig avhengig av om avkortningen skjer på «grunnkvoten» eller strukturkvoten. En slik forskjell vil man imidlertid kunne unngå ved å «tidsavgrense» auksjonsordningen til det tidspunkt strukturkvotene er tenkt tilbakeført til torskestrålggruppen.

Et annet element er at kvotefaktor 1 er ulik i strålggruppen og gruppen for konvensjonelle fartøy. Størrelsen på kvotefaktor 1 vil også variere alt etter hvilken gruppe fartøyet tilhører innenfor konvensjonelle fartøy. Det vil derfor være nødvendig årlig å omregne kvotefaktorene som eventuelt omfordeles til et gitt kvantum fisk i tonn.

Et annet spørsmål er hva som skal skje dersom fartøy som har leid en kvote ikke får fisket opp denne innen den gitte perioden. Spørsmålet blir da om restkvantumet vil falle bort. En ordning som foreslått vil innebære at en del regulerings tekniske spørsmål må avklares; skal en slik ordning for eksempel få ta del i ordinære reguleringsmekanismer som kvotefleksibilitet m.v.

En ordning der industrien kan leie ut kvotefaktorer på torsk til deler av fiskeflåten vil etter vår vurdering medføre økte administrative kostnader i forvaltningen: Det må etableres en ordning for auksjon av kvoter til industrien, og et regelverk og vilkår for den videre utleie til fiskefartøy. Endelig må det være mekanismer som sikrer et løpende og korrekt kvotebilde og restkvote i eksisterende kvoteregister i Fiskeridirektoratet.

Ordningen fremstår som administrativt komplisert noe som ikke vil være i tråd med ønsket om forenkling i forvaltningen.

Ekspertgruppen foreslår at en kvoteauksjon til fartøyer eller industri håndteres av vedkommende salgslag. Dersom departementet går inn for en auksjonsordning er Fiskeridirektoratet enige med ekspertgruppen i at salgslagene håndterer dette. Etter vår vurdering kan dette også innbefatte å lage system for oppstykking i pakker/perioder m.v. Vi antar også at salgslagene vil kunne håndtere de kontrollmessige sider ved ordningen.

Med hilsen

Liv Holmefjord
fiskeridirektør

Aksel Eikemo
direktør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Kopi til:

Aksel Eikemo

Anne Kjos Veim

Elisabeth Haavig Bakke

Kontrollseksjonen

Kristin Skurtveit

Liv Holmefjord

Peter Gullestad

Region Nord

Region Nordland

Reguleringsseksjonen

Statistikkavdelingen

Utviklingsseksjonen